

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОГО СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ІПСА
протокол від 23.03.2020 р. № 3

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок реалізації студентами
права на вільний вибір навчальних дисциплін**

Київ
2020

1. Загальні положення

1.1. Положення про порядок реалізації студентами Інституту прикладного системного аналізу КПІ ім. Ігоря Сікорського (далі — Інститут) права на вільний вибір навчальних дисциплін (далі — Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (стаття 62, п. 15), Закону України «Про освіту», Тимчасового Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського та Положення про порядок реалізації студентами КПІ ім. Ігоря Сікорського права на вільний вибір навчальних дисциплін.

1.2. Положення регламентує порядок забезпечення студентам можливості вільного вибору навчальних дисциплін циклу професійної підготовки та формалізує такі процедури:

формування факультетського (кафедрального) каталогу вибірових навчальних дисциплін (далі Ф-Каталогу) та доведення його до студентів;

здійснення вибору студентами навчальних дисциплін зі сформованого Ф-Каталогу;

організації вивчення студентами обраних дисциплін (формування навчальних груп та визначення форм організації навчального процесу).

1.3. Обсяг вибірових навчальних дисциплін становить не менше 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для кожного рівня вищої освіти.

1.4. Студенти обирають дисципліни відповідно до навчальних планів, за якими вони навчаються. У навчальному плані зазначено дві категорії вибірових дисциплін: цикл загальної та професійної підготовки.

Вибіркові дисципліни з циклу загальної підготовки студенти обирають із загальноуніверситетського Каталогу (далі — ЗУ-Каталог), дисципліни вільного вибору професійної підготовки — із Ф-Каталогу.

При цьому студент має право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших освітніх програм за погодженням із завідувачем відповідної випускової кафедри.

1.5. Каталог вибірових дисциплін є систематизованим анотованим переліком дисциплін, які відносяться до вибірової складової освітньої програми для певного рівня вищої освіти. Зміст відповідних каталогів дисциплін у вигляді переліку вибірових дисциплін є додатком до навчального плану.

1.6. Результати вибору студентом навчальних дисциплін зазначаються в його індивідуальному навчальному плані наступного навчального року в розділі «Обрані дисципліни».

2. Організаційно-методичне забезпечення права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін

В КПІ ім. Ігоря Сікорського під час формування вибіркової частини навчальних планів всіх рівнів вищої освіти визначено такі загальні підходи.

2.1.1. До дисциплін вільного Зу-Каталогу входять дисципліни, які беруть участь у формуванні softskills компетентностей: філософські, психологічні, екологічні, правові й інші дисципліни, та іноземна мова професійного спрямування.

2.1.2. До дисциплін вільного вибору з Ф-Каталогу входять дисципліни, які формують загальні (фахові) компетентності, відповідно до стандарту вищої освіти спеціальності та/або освітньої програми.

2.1.3. Укладання переліку дисциплін вільного вибору циклу професійної підготовки можливо здійснювати відповідно до структурно-логічної схеми підготовки, зазначеної в освітній програмі або в пререквізитах кожної дисципліни (відповідний запис в графі «Вимоги до початку вивчення дисципліни» в Ф-Каталозі).

2.1.4. Обсяг та види аудиторних занять, форма семестрового контролю дисциплін вільного вибору циклу професійної підготовки визначається відповідним навчальним планом.

2.1.5. Кожного семестру, починаючи з другого курсу для бакалаврів та другого семестру для магістрів та аспірантів, студент має вивчати не менше однієї дисципліни вільного вибору з Ф-Каталогу.

2.2. Принципи формування Ф-Каталогу дисциплін такі.

2.2.1. У каталозі надається короткий опис (анотація) кожної дисципліни Додаток 1), вказуються пререквізити (вимоги до початку вивчення дисципліни) і постреквізити (результати навчання) дисципліни, обсяг в кредитах ЄКТС, кафедра, яка забезпечує викладання та ін.

2.2.2. Внесені до Ф-Каталогу вибіркові дисципліни мають бути з повним інформаційним та методичним забезпеченням, необхідним для засвоєння дисципліни відповідно до вимог Університету.

2.2.3. За зміст та реалізацію вибіркової дисципліни в освітньому процесі несе відповідальність завідувач кафедри, за якою закріплено викладання відповідної дисципліни, та гарант освітньої програми відповідного рівня вищої освіти.

2.2.4. До початку процесу обрання студентами дисциплін, викладачі кафедри, що забезпечують викладання професійних вибірових дисциплін, за заявкою кураторів академічних груп можуть проводити для студентів презентації запропонованих дисциплін.

2.2.5. Послідовність дій щодо формування Ф-Каталогу є такою:

— для розробки та/чи оновлення переліку вибірових дисциплін циклу професійної підготовки для формування Ф-Каталогу до 01 жовтня поточного навчального року в Інституті створюються робочі групи за спеціальностями 122

Комп'ютерні науки та 124 Системний аналіз під керівництвом голови методичної комісії;

— робочі групи аналізують методичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення запропонованих викладачами випускових кафедр вибіркових дисциплін щодо можливості організації освітнього процесу високої якості. Основними критеріями є: затребуваність стейкхолдерами (актуальність дисципліни з позицій розвитку відповідної галузі економіки, напряму наукових досліджень, попит на відповідні компетентності на ринку праці тощо); кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання НПП, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, відгуки студентів щодо якості викладання); навчально-методичне забезпечення (програма та силлабус дисципліни, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); інформаційно-дидактичне забезпечення (наявність презентацій, відеоматеріалів, презентацій тощо), матеріально-технічне забезпечення (наявність обладнання/програмного забезпечення для проведення лабораторних занять/комп'ютерних практикумів);

— перелік дисциплін кафедрального Ф-Каталогу формується в межах відповідної освітньої програми;

— перелік дисциплін факультетського Ф-Каталогу формується в межах спеціальностей 122 Комп'ютерні науки та 124 Системний аналіз;

— обрані робочими групами переліки дисциплін Ф-Каталогу затверджує Вчена рада Інституту в листопаді місяці;

— затвержені в установленому порядку Ф-Каталог вибіркових дисциплін розміщують на офіційному сайті Інституту та випускових кафедр для ознайомлення за період з грудня по січень місяці.

2.2.6. Викладачі спільно з кураторами навчальних груп у позанавчальний час проводять для студентів презентації вибіркових навчальних дисциплін до початку процесу вибору студентами дисциплін. Також, за потреби, надаються консультації щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії.

3. Процедура здійснення студентом вибору навчальної дисципліни

3.1. Процедура вибору дисциплін студентами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з Ф-Каталогу здійснюється на початку весняного семестру. Обрані дисципліни вивчатимуться упродовж наступного навчального року. Узагальнені результати використовуються для формування робочих навчальних планів відповідних років підготовки.

3.2. Процедура вибору дисциплін студентами другого (магістерського) рівня вищої освіти з Ф-Каталогу здійснюється на початку осіннього семестру першого року навчання. Обрані дисципліни вивчатимуться у весняному семестрі того ж навчального року. Магістранти академічного профілю обирають дисципліни вільного вибору на початку весняного семестру першого року навчання для вивчення їх у третьому навчальному семестрі. Узагальнені

результати використовуються для формування робочих навчальних планів відповідних років підготовки.

3.3. Вибір дисциплін з Ф-Каталогу здійснюється таким чином:

— перший етап: формування каталогу дисциплін вільного вибору та оприлюднення на сайтах кафедр Інституту;

— другий етап: ознайомлення студентів із Ф-Каталогом, процедурою вибору та строками проведення вибору дисциплін. Етап забезпечується на випускових кафедрах кураторами академічних груп;

— третій етап: здійснення студентами вибору дисциплін для вивчення у наступному навчальному році через написання заяви з переліком обраних дисциплін (Додаток 2). тривалість вибору — не менше двох тижнів. Етап контролюється кураторами груп з метою забезпечення участі всіх студентів у процедурі вибору дисциплін;

— четвертий етап: опрацювання результатів вибору дисциплін та формування навчальних груп для вивчення кожної дисципліни, враховуючи нормативну чисельність студентів у групі, яка становить для бакалаврів не більше 30 осіб та не більше 25 осіб для магістрів;

— п'ятий етап: у разі неможливості формування навчальних груп для вивчення певної дисципліни нормативної чисельності студентам надається можливість здійснити повторний вибір, приєднавшись до вже сформованих навчальних груп.

3.4. Заяви студентів та сформований список груп (Додаток 3) передаються в деканат Інституту.

3.5. Кафедри, які забезпечують підготовку за освітньою програмою формують індивідуальні плани студентів та педагогічне навантаження викладачів.

3.6. Якщо студент із поважної причини не зміг обрати дисципліни вчасно або виявив помилку щодо свого волевиявлення, він звертається до деканату із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін, надавши відповідні документи.

3.7. Студент, який знехтував своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які завідувач випускової кафедри вважатиме за потрібне для оптимізації навчальних груп, про що записується в Протоколі (Додаток 4).

4. Прикінцеві положення

4.1. Положення набуває чинності з моменту його затвердження.

4.2. Контроль за виконанням Положення покладається на відповідального за навчально-методичний напрям роботи Інституту.

4.3. У разі внесення змін або доповнень у державні нормативно-правові документи, що регламентують питання Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність, а внесені зміни вступають в силу.

Форма опису вибіркової навчальної дисципліни Ф-Каталогу

Дисципліна	
Рівень ВО	
Курс	
Обсяг	
Мова викладання	
Кафедра	
Вимоги до початку вивчення	
Що буде вивчатися	
Чому це цікаво/треба вивчати	
Чому можна навчитися (результати навчання)	
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)	
Інформаційне забезпечення	
Форма проведення занять	
Семестровий контроль	

Заступнику директора
з науково-педагогічної роботи

_____

(назва Інституту)

_____

(ім'я та прізвище)

студента групи _____ курсу _____
освітньої програми _____

_____

(назва)

_____

(ім'я та прізвище)

ЗАЯВА

Прошу включити до мого індивідуального навчального плану на
_____ / _____ навчальний рік такі дисципліни вільного вибору:

1. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)
2. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)
3. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)
4. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)
5. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)
6. _____
(назва дисципліни та семестр вивчення)

_____

(дата)

_____

(підпис)

Узгоджено:
Завідувач кафедри

_____

(підпис)

_____

(ім'я та прізвище)

**Протокол
включення до списку навчальної групи
з вивчення дисципліни вільного вибору**

_____ *(назва дисципліни)*

студента групи _____

_____ *(прізвище, ім'я, по батькові)*

який знехтував своїм правом вибору.

Для оптимізації навчального процесу включити до списку навчальної групи
_____ студента _____

_____ *(прізвище, ім'я, по батькові)*

Погоджуюсь:

Студент _____

Заступник директора
з науково-педагогічної
роботи ІІСА

_____

Завідувач кафедри

_____